

2016 YILI İMDB'DE İLK 5'E GİREN FİLM AFİŞLERİNİN TIPOGRAFİK AÇIDAN İNCELENMESİ

Birsen ÇEKEN¹, Asuman AYPEK ARSLAN²,

A. Çisem YAYÇILI ÖZEN³

ÖZ

Afişler bir ürünün tanıtımında kullanılan reklam araçlarından biridir. Özellikle sinema sektöründe izleyicinin ilgisini çekmek için kullanılan araçlar oldukça sınırlıdır. Bu durumda film afişlerine büyük görev düşmektedir. Çünkü izleyici konusu hakkında fikir sahibi olmadığı bir filme afişini beğendiği, ilgisini çektiği için gidebilir. Böyle bir durumda, İMDB olarak bilinen internet film veri tabanında 2016 yılında ilk beşe girmiş olan filmlerin afişlerinin de filmin izlenme sayısında etkisi olduğunu düşünebiliriz. Bu sebeple bu en çok izlenen beş filmin afişlerini tipo grafik açıdan incelenmiştir. Karşılaşılan filmlerin tipografilerinde filmin kategorisine göre benzerlikler ve farklılıklar aranmıştır.

Anahtar kelimeler: Film, Afiş, Tipografi

Çeken, Birsen. Aypek Arslan, Asuman. Yayçılı Özen, A.Çisem. “2016 Yılı İMDB’de İlk 5’e Giren Film Afişlerinin Tipografik Açısından İncelenmesi”. *ulakbilge* 5. 10 (2017): 409-419

Çeken, B. Aypek Arslan, A. (2017). “2016 Yılı İMDB’de İlk 5’e Giren Film Afişlerinin Tipografik Açısından İncelenmesi”. *ulakbilge*, 5 (10), s.409-419.

¹Doçent, Gazi Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi Grafik Tasarım Bölümü, birsenceken(at)gmail.com

²Araş. Gör. Dr., Gazi Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi Görsel Sanatlar Bölümü, aypek(at)gazi.edu.tr

³Gazi Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Grafik Tasarım Ana Sanat Dalı, Yüksek Lisans Öğrencisi, cisemyaycili(at)gmail.com

TYPOGRAPHIC INVESTIGATION OF FILM POINTS IN THE FIRST 5 OF 2016 İMDB

ABSTRACT

Posters are one of the advertising tools used to promote a product. Especially in the cinema sector, the tools used to attract viewer attention are rather limited. In this case, movie posters have a big task. Because audiences like a film poster that does not have an idea about the film and they might go for it. In such a case, we can think that the posters of the films which entered the first five in the internet movie database known as İMDB in 2016 are also the effects of the number of films watched. For this reason, these five most watched film posters have been examined in terms of typographic. Similarities and differences were sought according to film category in the typographies of the films encountered.

Keywords: Film, Poster, Typography

Giriş

İMDB, İngilizce İnternet Movie Database'in (İnternet Film Veri Tabanı) kısaltmasıdır. Tüm dünyadaki filmlerle ilgili görselleri, fragmanları, dizileri, filmler ile ilgili bilgileri online olarak tutan ve kullanıcılara sunan bir web sitesidir. İmdb'nin en önemli özelliği ise kullanıcıların online olarak filmlere puan verip yorum yapabilmeleridir. Bu sayede tarafsız bir puanlama sistemiyle en beğenilen filmler üst kısımlara taşınıp 10'luk puanlama sisteminde birle on arası bir puan alır. Aynı zamanda filmle ilgili yorum kısmında filmi izlemiş kişilerin filme dair yorumlarını inceleyebilir ve filme dair fikir edinilebilir (Koçtürk, 2013). Filmlerin yanı sıra film oyuncularını hakkında da geniş bir veri tabanına sahip olan imdb, 1990 yılında genç girişimciler tarafından kurulmuş daha sonraları amazon.com tarafından satın alınmıştır.

Afiş Tasarımı

Dilimize Fransızcadan geçmiş olan “afiş” kelimesi, İngilizce “poster”, Almanca ise “plakat” sözcüklerinin karşılığıdır. Ertel'e göre afiş, her şeyden önce geniş kitlelere görsel yöntemlerle hitap eden etkili bir haberleşme aracı olarak tanımlanmaktadır. Modern afiş tasarımı, iki yüz yıldan fazla zamandır insanlığa hizmet etmektedir ve görsel olarak önünden geçenlerin dikkatini çekmek, bizlere siyasi bir görüşü bildirmek, bizleri herhangi bir etkinliğe davet etmek ya da bizlerin herhangi bir ürünü ya da hizmeti almamızı sağlamak amacıyla kullanılır (Max, 2002).

Afiş sanatı ortaya çıktığı zamandan günümüze farklı bir anlatım biçimi olarak devamlılığını sürdürmüştür. En büyük kitle iletişim araçlarından biri olan afiş sanatı, farklı amaçlarla tasarlanmış olsa dahi, kolayca anlaşılabilir mesajlar vermelidir. Verilen mesajın hedef kitleyi etkilemesi gerekmektedir. Bu nedenle kullanılan sloganların, görsellerin ve renklerin afişin başarısında büyük bir önemi vardır. “Afişler bir kentin konuşan duvarlarıdır. Afiş, bir duvarın konuşan dilidir. Yaşayan bir dili herkes okur (Edgü, 1992).

Hollis'e göre, “Grafik tasarımı olarak afişler, görüntü ve sözün mümkün olduğunca tek anlama ve hatırlanma değerine sahip olmak zorunda olduğu, sunum ve tanıtım kategorilerine aittirler” (Hollis, 2011). Afişler sergilendikleri mekanlar ve içerik olarak sınıflandırılabilir. Sergilendikleri mekanlara göre iç ve dış mekan afişleri olarak ikiye ayrılır. İçeriğe göre afişler ise reklam afişleri, kültürel afişler ve sosyal afişler olarak üçe ayrılır.

Afiş tasarımı yapılırken bazı öğelere dikkat edilmesi gerekir. Bu şekilde hazırlanan afiş; amacına uygun, hedef kitleye hitap eden kriterlere sahip olur. Öncelikle afişte çizgiye dikkat edilmelidir. Çünkü tasarımda çizgilerin biçimine göre psikolojik anlamlar yükler. Örneğin; dik ve yatay çizgiler durgun ve sakin bir anlam katarken, kırık çizgiler hareket verir. Hayatımızın da bir parçası olan renk; afiş tasarımında da önemli bir etkiye sahiptir. Renk, bir tasarımı meydana getiren yapı taşlarından biridir. Bu nedenle tasarımcılar, afiş tasarımlarında kullanacakları renkleri seçerken, hedef kitlenin renk tercihini de düşünmeleri gerekmektedir. Bunun için bir tasarımcı, afişini tasarlamaya başlamadan önce hedef kitlenin kimler olacağını analizini yapmalı ve rengin psikolojik ve kültürel çağrışımının yanında yapacağı analiz ile birlikte tasarımında kullanacağı renkleri belirlemelidir (Bingöl, 2010).

Tasarımcının renk ve çizginin bir araya getirmesiyle biçim oluşur. Tasarımcının vermek istediği mesajı doğru verebilmesi için biçimi iyi özümsemelidir. Diğer yandan doku kavramı da afiş tasarımı oluşumunda önemli etkiye sahiptir. Tasarımlar doğadan da faydalanarak özgün dokulu tasarımlar üretebilirler.

Afiş tasarımında kullanılacak nesnenin dokusu insan algısı üzerinde değişik etkiler yaratabilir. Örneğin; illüstrasyon ile yapılan bir karakterin dokusu ile gerçek insan dokusu arasında, yarattığı etki bakımından farklılıklar olabilir (Bingöl, 2010). Afiş tasarımının diğer önemli unsurlarından biri de tipografidir.

Afiş Tasarımında Tipografi

"Seslerle oluşan bu iletişim biçimi işaretler dizgesi haline geldiğinde 'yazı' diye adlandırılan bambaşka bir boyut kazanır. Yazı sessel ortamın işaretlerle oluşturulmuş, dizgelere dönüştürülmüş, halidir... Tasarlanmış, yazının sanatı tipografidir" (Uçar, 2004). Tipografi, baskı için kullanılan yazı karakterinin belirli amaçlar doğrultusunda, düzenli ve okura kolaylık sağlayacak şekilde, baskı alanını en iyi şekilde kullanarak elle, makineyle ya da bilgisayarla düzenleme işlemidir (Erkmen, 1995).

Tipografi afiş tasarımının en önemli karakterlerinden biridir. Bazı afiş çalışmalarında sadece tipografik düzenlemelerle yer verilse de bazı çalışmalarda da görsel imgelerle harmanlanan afişler hazırlanmaktadır. "Tasarımcılar bireylere, bir hizmet, ürün ya da fikrin duyurusunu yaparken, iletmek istenen mesajı; önem sırasına göre başlık, alt başlık, slogan gibi kavramlara ayırıp hiyerarşik bir sıralamada sunmaları gerekmektedir. Bu, mesaj içerisindeki önem sıralamasını belirleyeceği gibi izleyicilerin algılamasını kolaylaştıracaktır" (Yalur, 2014). Afiş

tasarımı yapılırken tipografinin nasıl kullanıldığı afişin vermek istediği mesajı doğru verebilmesinde etkilidir. Afiş tasarımında yazı tipi (font) seçimi, düzeni ve yerleştirilmesi afişi oluşturma sürecinde önemlidir. Kullanılacak olan görsellerle, tercih edilecek olan yazı tipinin birbirini tamamlayıcı etkisi olması gerekmektedir. Yazı tiplerini kategorize edecek olursak; serifli (tırnaklı), serifsiz (tırnaksız), bold (kalın), light (ince), regular (normal) ya da italik (eğik), majüskül-miniskül (büyük-küçük) diyebiliriz. Tipografinin bu özelliklerinin yanı sıra puntosu, bloklama (hizalama) biçimi, espas dengesi, rengi de afiş tasarımı yaparken ayarlanması gereken unsurlardır.

Afiş tasarımında bir veya ikiden fazla yazı karakteri kullanmamak gerekir. Afiş alanında farklı karakterlerin kullanımı tasarımda karmaşıklığa neden olur ve gözü yorar (Yalur, 2014). Afişin tasarımı yaparken seçilecek yazı tipi çok önemlidir. Örneğin; örneğin bir animasyon film afişinde daha çocuklara yönelik, tırnaksız, hatları daha yumuşak yazı tipleri kullanımı daha doğru olacaktır. Fontların karakteristik özellikleri, kullanılacak olan afişin özellikleriyle uyum içinde olmalıdır. Harf formları aynı anda bir imaj ve bir harf olmaları için değiştirilip ustalıkla kullanılabilir. Yazılara özel etkiler uygulanabilir ve onlara filtreler yardımı ile değişik görüntüler verebiliriz. Yazıya bu tür değişiklikleri uygularken onların okunmaz olmamalarına dikkat edilmesi gerekir (Bingöl, 2010).

Afiş Tasarımında Bütünlük

“Bütünlük için benzer yapıdaki (doku, renk ve boyut) elemanları seçip gruplamak gerekir” (İstek, 2005). Afiş tasarımında bütünlük ilkeleri, estetik kaygularla tasarım öğelerinin seçilip, kullanılmasıdır. Afiş tasarımı yapılırken bütünlüğü sadece görsel unsurlarsa değil, tipografi sunumunda da kullanmamız gerekmektedir. Ancak böyle afişte bütünlük sağlanabilir. “Benzer nesnelere gördüğümüzde, bunları doğal olarak gruplandırırız. Benzerliğe dayalı bir bütünlük içindeki farklı unsur, dikkati çeker. Farklı olanı öne çıkararak algılamayı sağlamak için, diğer tasarım unsurlarının bir bütünlük içinde bulunmaları gerekir” (Becer, 1999).

2016 Yılında İmdb'de İlk 5'e Yer Alan Film Afişlerinin Tipografik Açısından İncelenmesi

1.Uno: The Movie

Afişte siyah zemin üzerine kırmızı ve beyaz renklerden oluşan 7 rakamı bulunan kart hacimli olarak yerleştirilmiştir. En üst kısımda beyaz, tırnaksız ve birbirlerine yakınlaştırılmış şekilde ince ve uzun bir yazı tipi kullanılmıştır. Kartın üst kısmında ise yine benzer bir yazı tipi ile slogan yazılmıştır. Filmin ismi yine tırnaksız ve kalın bir yazı tipiyle ortanın biraz altına görsel ile dengeli boyutta ve parlak bir şekilde yerleştirilmiştir. Hemen altında ise filmin isminin devamı yazılmıştır. Görselin sağ ve sol kısımlarında 4 farklı yazı tipi olan alınan ödüller ve festivallerin isimlerinin logoları bulunmaktadır. En alt kısımda ise yönetmen, yazar ve diğer bilgiler yer almaktadır.

İmdb Puanı: 9.9. Yapım: Amerika. Tür: Komedi. Yönetmen: Geoff Ramsey

2. The Mountain 2

İMDB 2016'da en iyi filmler listesine giren Türk filmi Dağ 2'nin afişini görüyoruz. Afişte doğal ve foto grafik görüntülere yer verilmiştir. Toprak ve gökyüzünün birleşiminde dağın tepesinde asker silüetleri görülmektedir. Gökyüzünden toprağa doğru iki sütun inmektedir ve roma rakamıyla ikiyi göstermektedir. Böylece filmin ikincisi olduğunu anlıyoruz. Gökyüzünde sütun

fırtınayla kaybolmaktadır. Fırtınanın üzerindeyse arkası da mavi ve beyaz ağırlıklı olmasına rağmen beyaz, tırnaksız ve fırtınanın içinde kaybolan film sloganı yerleştirilmiştir. Tipografi açısından oldukça sade olan afişte sadece film sloganı, filmin ismi ve gösterime giriş tarihi yer almaktadır. Filmin adı dağ görselinin tepe kısmına asker silüetlerinin hemen altına oldukça sade tırnaksız ve beyaz bir yazı tipiyle yazılmıştır. En alt kısımda kahverengi zemin üzerine yine beyaz renk kullanılmış ve filmin gösterime giriş tarihi yazılmıştır.

İmdb Puanı: 9.9. Yapım: Türkiye. Tür: Drama, Tarih, Savaş. Yönetmen: Alper Çağlar

3. Garroter

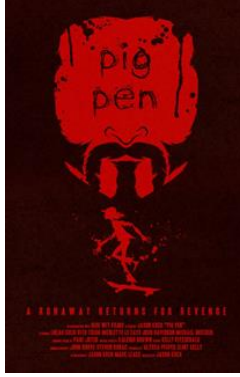
Amerikan yapımı olan Garroter filminde tipografiden bolca yararlanılmıştır. Siyah bir zemin üzerine ince bir çubuğu tutan kirli iki el görseli kullanılmıştır. Film gizem kategorisinde yer aldığı için afişte de gizemli bir hava hakimdir. En üst kısımda yönetmenin ismi tırnaksız ve beyaz renkte sade bir yazı tipiyle yazılmıştır. Filmin adı ise yarı tırnaklı, iki elin orta üst kısmında ve ellerin arasına konulabilecek en büyük şekilde yerleştirilmiştir. Bu afişin diğerlerinden farklı olarak yatay kullanıldığını görüyoruz. Dikey olarak yerleştirilmesi gerektiğinde ise eller ve yazının bir kısmı kırılarak tipografi odaklı siyah zeminli bir afiş oluşturuluyor.

İmdb Puanı: 9.9. Yapım: Amerika. Tür: Gizem. Yönetmen: Joey Harlow

4. Pig Pen

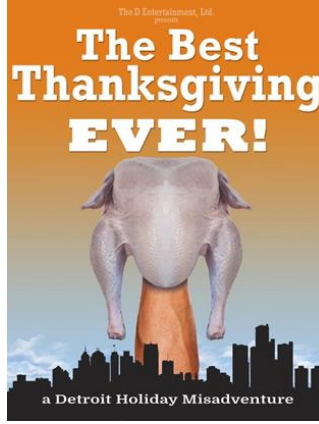
Yine bir Amerikan filmi olan Pig Pen filminde arka zeminde kahverengi bordo renkleri kullanılmıştır. Üst kısımda bir erkek kafası silueti bulunmaktadır. Burun, sakal ve bıyıklarla ana karakter olduğunu düşündürmektedir. Kafa silüetinin üzerindeyse kan damlaları ve akan kanlar görülmektedir. Filmin adı temayla uyumlu elle yazılmış hissi veren belki kalemle belki de akan kan damlalarıyla yazıldığını düşünmemizi istediği şekilde tırnaksız koyu bordo kahverengi arası bir renkle yazılmıştır. Alt kısmında ise farklı bir illüstratif görsel yer almaktadır. Yine bordo tonları kullanılmış, kaykay yapan bir insan görseli işlenmiştir. Kaykayın hemen altında bordo renkli yine tırnaksız film sloganı yer almaktadır. Harfler birbirlerinden uzaklaştırılmış, afişi yatay olarak kaplamıştır. En alt kısımda görevleri kişilerin ismine göre oldukça küçük olmak üzere, film ekibi yer almaktadır.

İmdb Puanı: 9.9. Yapım: Amerika. Tür: Drama. Yönetmen: Jason M. Koch

5. The Best Thanksgiving Ever

İlk beşe giren Amerikan komedi filminde ise Şükran günün en önemli yemeklerinden biri olan hindi görselini görüyoruz. Arka fonda mavi ve turuncunun yumuşak tonları kullanılmıştır. En ön kısımda ise siyah bir şehir silueti vardır. Şehir silüetinin arkasında bir ekmeğe oturtulmuş hindi görseli ise ana temadır. En üst kısımda yine turuncunun açık tonlarından ince belli belirsiz yarı tırnaklı slogan yer almaktadır. Yine en alt kısımda da siyah zemin üzerinde yarı tırnaklı beyaz renkli slogan bulunmaktadır. Filmin adı uzun olduğundan dolayı üç satırda yer almakta “ever” kelimesi vurgulanmak için diğer kelimelerden büyük ve daha kalın olarak yazılmaktadır. Filmin adı da yarı tırnaklı ve beyaz renklidir. Yazı oldukça büyük kullanılmış afişin yatay olarak boydan boya kaplamıştır. Komedi filmi olduğunu için görsel unsurlar renkli ve eğlenceli olarak işlenmiştir.

İmdb Puanı: 9.8. Yapım: Amerika. Tür: Komedi. Yönetmen: J.D. Shapiro

SONUÇ

Afişler toplumlar ve büyük kitleler tarafından bilgilendirme amacıyla hazırlanmış tanıtım ürünleridir. Afiş tasarımında da diğer tasarım süreçlerinde olduğu gibi hedef kitleye yönelik çalışmalar yapılmaktadır. Böylece konuyla ilgilenecek olan tüketicilerin beğenilerine göre hazırlanan afişlerde, tüketicinin dikkatini daha etkili biçimde çekilebilmektedir. Film afişlerinde ise kategorilere göre hazırlanan afişlerde farklılık göstermektedir. Örneğin bir animasyon film afişinde kullanılan yazı tipi daha çocukların ilgisini çekebilecek şekilde ve renk tonlarındaiken, drama konulu bir film afişinde daha sade ve yalın çizgilere yer verilmektedir. İnternet film veri tabanı olan İMDB, dünya çapında izleyicilerin beğeniyle puanlanan güvenilirliği kabul edilen internet sitesinde, 2016 yılında ilk beşin içerisinde girmeye hak kazanan filmlerin afişlerini tipografik açıdan incelenmiştir.

İlk beşe giren filmlerin ikisi komedi, ikisi drama bir tanesi de gizem dalındadır. Komedi film afişlerinde film adının daha iri, tırnaksız ve kalın yazı tipiyle yazıldığını gözlemledik. Drama kategorisindeki film afişlerinde ise daha ince yazı tipleri uygulanmış, görsellere de aynı oranda yer verilmiştir. Gizem kategorisindeki filmde ise yarı tırnaklı tipografi ağırlıklı bir afiş hazırlanmıştır. Her ne kadar bu beş filmde genelleme yapamayacak olursak da, tüm dünya tarafından yüksek puanlar alarak ilk beşe girme hakkı kazanan filmlerin afişlerinin de izlenme oranına etkisi olabileceğini düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Becer, E. (1999). İletişim ve Grafik Tasarım, Ankara: Dost Kitabevi.
- Bingöl, Ö.F. (2010). Devlet Tiyatrolarında 2003-2007 Yılları Arasında Yapılan Afişlerin Tasarım ve İçerik Açısından İncelenmesi.
- Edgü, F. (2004). Afiş. Hürriyet Gösteri Dergisi
- Erkmen, B. (1995). Yurdaer Altındaş Üzerine Bir Biyografik Kurgu Denemesi.
- Hollis, B., Evjen, B., Sheldon, and Sharky, K. Professional Visual Basic (2008). (E-PUB E-book: 2011) s.11
- İstek, R. (2005). Görsel İletişimde Tipografi ve Sayfa Düzeni, İstanbul: Şefik Matbaası.
- Koçtürk, A.S. (2013). 2010-2012 Döneminde İMDB’de en Yüksek Beğeni Kazanan İlk 10 Çizgi-Animasyon Filme Ait Afişin Hofstede’in Kültürel Değerler Kuramı Açısından İncelenmesi
- Max, G. (2002). The Poster in History. W.W. Norton & Company, 246.
- Uçar, T.F.(2004). Görsel İletişim ve Grafik Tasarım.
- Yalınur , R. (2014). 1990-2013 Yılları Arasında Afiş ve Sosyal Afişlerin Grafik Tasarımı ve Teknolojik Açından İncelenmesi.